

صفویان و شکلگیری اولین ارتباطات خارجی ایران

۴ شهریور ۱۳۹۴ ساعت ۲۳:۳۸

اعزام نخستین هیئت دیپلماتیک شاه عباس صفوی به دربار آلمان و روسیه تحت رهبری حسینعلی بیک با هدف ایجاد اتحاد سه جانبه علیه امپراطوری عثمانی

۵۹۸ هـ ش :

حمله مغولان به ایران و همسایگی ایران با امپراطوری بیزانس و تسهیل موجبات نزدیکی ایران با اروپا

۸۹۴ هـ ش :

انعقاد قرارداد نظامی توسط شاه اسماعیل با آلبوکرک پرتغالی با هدف جلب مساعدت پرتغالیها جهت حمله به امپراطوری عثمانی؛ شاه صفوی در قبال این مساعدت از جزیره هرمز چشم پوشید.

۹۰۱ هـ ش :

شاه اسماعیل برای جبران شکستهای خود از عثمانی و جهت تقویت قوای نظامی خود، به دنبال برقراری رابطه با آلمانها بود؛ تلاشهایی که هیچگاه به نتیجه نرسید.

۹۳۹ هـ ش :

شاه طهماسب صفوی با هدف گسترش ارتباط ایران با کشورهای اروپائی و همچنین کشورهای همسایه از طریق روابط سیاسی و بازرگانی، با انعقاد قراردادی تجاری با کشور انگلستان، موجبات تأسیس شرکت انگلیسی مسکوی و سپس تأسیس شرکت انگلیسی هندشرقی در سال ۹۹۵ هـ.ش و دایر کردن نمایندگی در بندر جاسک و شهرهای شیراز و اصفهان وارد مرحله را فراهم نمود.

۹۷۷ هـ ش:

اعزام نخستین هیئت دیپلماتیک شاه عباس صفوی به دربار آلمان و روسیه تحت رهبری حسینعلی بیک با هدف ایجاد اتحاد سه جانبه علیه امپراطوری عثمانی

۹۹۸ هـ ش:

اتحاد ایران با انگلیس در زمان شاه عباس صفوی و ورود مستشاران نظامی انگلیسی برادران شرلی به ایران

۱۰۰۱ هـ ش :

تجار هلندی با فعالیت نمایندگی خود، هوبرت، موفق شدند با شاه‌عباس اول به توافق برسند و در بندرعباس دفتر نمایندگی خود را افتتاح نمایند.

۱۰۰۵ هـ ش:

شکلگیری اولین ارتباط با فرانسه در زمان صفویان از طریق اعزام نخستین هیئت میسیونهای مسیحی به ایران. در مجموع

فرانسویان دیرتر از دیگر رقبا پا به عرصه سیاست و اقتصاد ایران گذاشتند و با اعزام چند نماینده سرانجام در سال ۱۰۴۵ ش دفتر تجارتی خود را در بندرعباس دایر کردند.

۹۸۸ هـ. ش :

نادرشاه افشار به دنبال انعقاد قراردادهای متعددی با روس‌ها بود، تا بتواند توافقی‌های به‌عمل آمده بین عوامل تزاری و عثمانی‌ها را خنثی کند.

۱۱۴۵ هـ. ش:

هیئت دیپلماتیک روسی به ریاست مستر اسکوپ روسیه به ایران آمد. این هیئت یک ماه در دربار کریم‌خان اقامت کرد، سپس به روسیه بازگشت. همچنین در سال ۱۱۹۲ ق سفیر دیگری از جانب روسیه به حضور کریم‌خان رسید و به وی پیشنهاد داد برضد دولت عثمانی با هم متحد شوند.

۱۱۷۹ هـ. ش:

بعد از اشغال گرجستان توسط روسیه تزاری و ضمیمه شدن این ایالت ایران به خاک روسیه، ایران از این تاریخ برای بازپس‌گیری گرجستان همواره به یکی از کشورهای اروپایی متوسل بود.

۱۱۸۰ هـ. ش :

دولت انگلستان به منظور حفظ امنیت و منافع ملی انگلستان در اروپا و مستعمره مهمش یعنی هند، با ایران مبادرت به انعقاد معاهده سیاسی نمود. به موجب این معاهده که بین (مالکوم) و (ابراهیم خان اعتماد الدوله) صدر اعظم ایران امضا شد،

دولت ایران متعهد شد که دوست و متحد انگلستان علیه افغانها بوده و در موقع حمله افغانها به هندوستان به آن کشور لشکر کشی کند.

۱۱۸۹ هـ ش

با به قدرت رسیدن (الکساندر اوّل ، تزار روس) دوره سیاست خارجی آرام و همراه با حُسن همجواری بین ایران و روسیه به خشونت و جنگ تبدیل شد و به مدت ۲۳ سال ، حالت جنگ و ستیز و درگیری و بحران بین دو کشور ادامه داشت .

۱۱۸۶ هـ ش:

انعقاد معاهده فن کین اشتاین بین ایران و فرانسه (در زمان ناپلئون) جهت مقابله با تجاوزهای روسها؛ به موجب این عهدنامه امپراتور فرانسه استقلال ایران را تضمین کرده ، گرجستان را متعلق به ایران دانسته و متعهد شد روسیه را مجبور به تخلیه آن کند، سلاحهای مورد نیاز ارتش ایران را در اختیار این کشور قرار دهد.

۱۱۸۸ هـ ش:

مذاکرات نماینده سیاسی انگلیس و مقامات ایرانی منجر به انعقاد عهدنامه مودّت و اتّحاد بین دو کشور گردید که به نام عهدنامه (مُجْمَل) معروف است.

۱۱۹۱ هـ ش:

انعقاد قراردادهای اتحاد با انگلستان (مفصل)

۱۱۹۲ هـ ش : معاهده گلستان:

مذاکرات صلح بین ایران و روس با وساطت انگلستان در قصبه (گلستان) در کنار رود (سیوا) در (قره باغ) بر خلاف میل عباس میرزا و با رضایت فتحعلیشاه آغاز شد و سرانجام منجر به تحمیل معاهده صلح گلستان به ایران شد. به موجب این معاهده ایالات و شهرهای (گرجستان)، (داغستان)، (باکو)، (دربند)، (شیروان)، (قره باغ)، (شکی)، (گنجه)، (موقان) و قسمت طالش علیا از ایران جدا و به روسیه ضمیمه گردید همچنین حق داشتن نیروی دریایی در دریای خزر به روسیه واگذار شد.

۱۱۹۳ هـ ش:

معاهده تهران بین ایران و انگلستان با هدف تعدیل سلطه سیاسی روسیه در ایران منعقد شد.

۱۲۰۰ هـ ش :

از نظر روابط خارجی یکی از وقایع مهمی که در فاصله بین دو جنگ ایران و روس به وقوع پیوست ، تاسیس وزارت خارجه بود. فتحعلیشاه بناچار در سال ۱۲۰۰ هـ ش دستور تاسیس وزارت خارجه را بطور مستقل صادر کرد و (میرزا عبدالوهاب خان معتمدالدوله نشاط اصفهانی) را به سمت اولین وزیر امور خارجه منصوب نمود.

۱۲۰۷ هـ ش :

عهدنامه صلح ترکمنچای بین روسیه و ایران با شرایط سخت همانند گلستان به ایران تحمیل شد. علاوه بر عهدنامه سیاسی ترکمنچای که از نظر سیاسی و قضایی استقلال و حاکمیت ایران را نقض کرده بود، یک معاهده

تجاری نیز در ترکمنچای به امضای طرفین رسید که به عنوان متمم عهدنامه سیاسی بود.

۱۲۳۳ هـ ش :

عهدنامه سرّی بین ایران و روسیه مبنی بر بیطرفی و عدم مداخله ایران در (جنگ کریمه، بین انگلیس و روسیه) بین دو کشور به امضا رسید.

۱۲۳۶ هـ ش :

با وساطت و دخالت ناپلئون سوم امپراتور فرانسه، عهدنامه صلح پاریس بین ایران و انگلیس بین فرخ خان و (پارتیک کاولی)، سفیر کبیر انگلستان در فرانسه به امضا رسید. به موجب این عهدنامه نیروهای انگلیسی خاک ایران را ترک کردند و ایران هم متعهد شد که هرات را تخلیه نموده و از هرگونه ادعای حاکمیت نسبت به هرات و سایر شهرهای افغانستان خودداری نماید و در امور داخلی افغانستان مداخله نکند.

۱۲۶۰ هـ ش :

به دنبال پیشروی روسیه در آسیای مرکز؛ پیمان نامه (آخال) که بین (میرزا سعید خان) وزیر امور خارجه ایران و (ایوان زینوویوف) وزیر مختار روسیه در ایران به امضا رسید، ایران بطور کلی از ادعای خود نسبت به (ترکستان) و (ماوراءالنهر) صرف نظر کرد و در مقابل روسیه هم متعهد شد که از تجاوز قبایل ترکمن به خاک ایران جلوگیری کند. بدین ترتیب قسمتهای مهم دیگری نیز از خاک ایران جدا شده و حدود مرزهای ایران کوچکتر گردید.

۱۲۵۷ هـ ش :

ناصرالدین شاه بنا به پیشنهاد سپهسالار که در این زمان وزیر امور خارجه بود، ناصرالدین شاه ، یک بار دیگر عازم اروپا شد. شاه ایران قصد داشت در این سفر از کشورهای روسیه ، آلمان ، فرانسه ، انگلیس ، و اتریش دیدار کند. دیدار از آلمان و مذاکره بامقامهای آن کشور دو نتیجه خوب و مثبت برای ایران به همراه داشت . نتیجه اول ، ایجاد رابطه سیاسی و تاسیس سفارتخانه در ایران و آلمان و اعزام و تبادل وزیر مختار بین دو کشور بود.

۱۲۶۸ هـ ش:

سفر سوم ناصرالدین شاه به اروپا بنا به دعوت بعضی از کشورهای اروپایی و بویژه فرانسه آغاز شد. مسافرت هیئت ایرانی به سرپرستی شاه ایران و همراهی (میرزا علی اصغر خان امین السلطان) صدر اعظم و چندین نفر دیگر از مقامهای بلندپایه ایران از روسیه آغاز شد و به مدت هفت ماه به طول انجامید.

ادامه دارد...

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۱۹۲۷۹/ایران-خارجی-ارتباطات-اولین-شکلگیری-صفویان/>